

ПРОЦЕДУРА

ЗА ЛИЦЕНЗИРАНЕ И ПРЕЛИЦЕНЗИРАНЕ НА ЖЕЛЕЗОПЪТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ ЗА ПРЕВОЗ НА ПЪТНИЦИ И/ИЛИ ТОВАРИ

I. ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ПРОЦЕДУРАТА

1. Цел

Целта на процедурата е да представи на кандидата за лицензия необходимата информация за процеса на лицензиране на железопътни предприятия за превоз на пътници и/или товари, както и лицензиране на лице, което осигурява само локомотивна тяга.

2. Обхват

Процедурата обхваща процеса на лицензиране, преразглеждане на лицензия, издаване, отказ за издаване на лицензия, отнемане на лицензия, издаване на изменена или на временна лицензия, както и надзор за изпълнение на изискванията, при които е издадена лицензията, по време на срока на нейната валидност.

II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Лицензирането на железопътни предприятия за превоз на пътници и/или товари се извършва в съответствие с изискванията на Закона за железопътния транспорт (ЗЖТ) (Обн., ДВ, бр. 97 от 28.11.2000 г., в сила от 1.01.2002 г., *изм. и доп., бр. 11 от 9.02.2021 г.*) и Наредба №42 от 6.07.2001 г. за лицензиране на железопътни предприятия за превоз на пътници и/или товари (Наредба №42), (Обн., ДВ, бр. 67 от 31.07.2001 г., *изм. и доп., в ДВ, бр. 70 от 3.09.2019 г.*).

Лицензията е безсрочна и на всеки 5 години се преразглежда за установяване спазването на изискванията по чл. 38 от ЗЖТ. Лицензията се преразглежда и в случаите на преобразуване на железопътния превозвач. До приключване на преразглеждането лицензията запазва своето действие.

Лицензията за извършване на железопътни превози на пътници и/или товари и/или осигуряване на локомотивна тяга се издава от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията или от упълномощено от него длъжностно лице. Лицензията е поименна и не подлежи на преотстъпване.

Лицензиите, издадени за извършване на железопътни превози на пътници и/или товари на цялата територия на Р България са валидни на територията на Европейския съюз и в Европейското икономическо пространство.

Лицензиите, издадени за извършване на железопътен превоз на пътници и/или товари в отделни части от територията на Р България – регионални линии, са валидни на територията на страната за превози по регионалните линии, включени в обхвата на лицензията.

Всяко лице може да получи от ИАЖА информация за процедурата по лицензиране, както и за вида и съдържанието на изискваните документи съгласно ЗЖТ и Наредба №42.

III. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ/ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЛИЦЕНЗИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЖП ПРЕВОЗИ НА ПЪТНИЦИ И/ИЛИ ТОВАРИ

Лицензия за извършване на железопътни превози на пътници и/или товари се издава на търговец, който е установен в Република България, има вписан предмет на дейност жп превоз на пътници и/или товари, или осигуряване само на локомотивна тяга и отговаря на изискванията за добра репутация, финансова стабилност и професионална компетентност, както и на останалите изисквания на чл. 38 от ЗЖТ.

Лицата, които желаят да получат лицензия, за извършване на железопътни превози на пътници и/или товари, предоставят в Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“ (ИАЖА):

1. Писмено заявление до ИАЖА по приложен образец, което да съдържа: наименование на заявителя, седалище и адрес на управление на търговеца и единен идентификационен код. В заявлението кандидатът посочва дали желае да извършва всички или отделни видове железопътни услуги, на цялата или на отделни части от територията на страната. Заявлението може да съдържа и мотиви по чл. 41, ал 2 от ЗЖТ.

2. Лицата, които управляват еднолично или са членове на орган за управление или представляват търговеца, както и лицата, на които е възложено да ръководят превозната дейност предоставят Декларации свързани с доказване на обстоятелствата по чл. 7, ал. 3, т. 4, букви от „б“, „в“, „д“ и „ж“ от Наредба №42 (оригинал). Лице, което не е български гражданин следва да представи Декларацията (оригинал) и в превод на български език и свидетелство за съдимост (оригинал) и в превод на български език.

Свидетелствата за съдимост на българските граждани се набавят по служебен път.

3. Документи относно финансовата стабилност на кандидата, съгласно чл. 5, ал. 4 от Наредба №42:

3.1. годишен финансов отчет за предходната година, а в случай на новосъздаден търговец - отчет за приходите и разходите;

3.2. справка за налични финансови средства, включително баланси по банкови сметки, наличие на резерви при изчерпване на разплащателните и текущите сметки;

3.3. справка за кредити и заеми, като се посочва и информация за общата сума по всеки отделен кредит, каква част още се дължи и за какъв период следва да се изплати;

3.4. справка за активи във вид на ценни книжа;

3.5. справка за собствен и оборотен капитал (посочва се каква част от него представлява кредити и заеми);

3.6. справка за присъщите разходи на кандидата (плащания, свързани с поддръжката на недвижимата и движимата собственост, както и разходи, свързани с персонала) за изминалите 12 месеца;

3.7. справка за притежаваните недвижими вещи;

3.8. справка за средства и имуществата, използвани като гаранция;

3.9. документи за тежести върху имуществото на лицето (залози, ипотeki), само за имоти извън територията на Р България, в оригинал и в превод на български език. За имоти на територията на Р България документите по чл. 5, ал. 2, т. 4, б. „й“ от Наредба №42 не се представят, като проверката за липса на тежести се извършва служебно.

4. Описание (схема) на управленската и производствената структура на кандидата.

Схема на цялата управленска и производствена структура на кандидата и подробно описание на структурата на звената, които непосредствено ще се занимават с железопътни превози на пътници и/или товари.

5. Бизнес план за дейността на кандидата за срок от 5 години.

Да се предоставят данни за възможностите на кандидата да изпълнява поетите задължения, като осигури продължителност, редовност, капацитет и качество на услугата.

Бизнес планът е препоръчително да съдържа:

- пазарно проучване и продуктова структура;
- организация на техническата експлоатация;
- стратегия за развитие;
- договор и/или проектодоговор с физически или юридически лица за възлагане на железопътни превозни услуги;
- прогнозни цифри за очакваната тонкилометра и влачкилометра работа за следващите 5 години;
- прогнозни цифри за развитието на локомотивния и вагонния парк през следващите 5 години;
- прогноза за финансовото обезпечаване на предвидените обеми на дейността;
- проект за график за движението на влаковете и обвързка на композициите, тяговия подвижен състав и персонала.

6. Документи относно професионалната компетентност на кандидата:

6.1. вътрешни правила за управление на превозната дейност или декларация, че такива ще бъдат разработени;

6.2. документи, доказващи, че лицата, на които е възложено да ръководят превозната дейност имат познания и/или опит, необходими за упражняването на дейността в обхвата на лицензията (автобиография, дипломи за завършено образование, документи за професионална квалификация, трудова книжка или друг документ, удостоверяващ стаж в областта на железопътния транспорт, документ за правоспособност и други).

7. Описание на материалната база, необходима за осъществяване на превозите, която включва вагони, локомотиви, ремонтни съоръжения за тях, съоръжения за подготовката им за влакова работа и други средства, свързани с експлоатацията им, в т.ч. и документи, удостоверяващи право на собственост или ползване - нотариални актове, договори за покупка, договори за наем, лизинг, както и данни за лицето, отговорно за поддръжката на превозните средства, сертифицирано по чл. 46 от ЗЖТ.

8. В случай, че лицето, което кандидатства за лицензията е в процес на изграждане на материалната база, документите, отнасящи се до права върху вагони и локомотиви, и документите по Раздел III, т. 10 от настоящата процедура, се заместват с декларация, в която се посочват начинът и финансирането на придобиването или ползването им, както и техните основни параметри.

9. Декларации от лицето, което представлява кандидата, за готовност за застраховане гражданската отговорност на кандидата спрямо пътниците, багажите, товарите, пощата и трети лица.

В случай че лицето е действащ превозвач, следва да има валидна застраховка за отговорността спрямо пътниците и багажите, товарите и трети лица.

10. Документи, удостоверяващи осигуряването на локомотиви, дизелови мотрисни влакове (ДМВ) или електрически мотрисни влакове (ЕМВ) - договор за покупка, договор за наем и др., включително предварителни договори.

11. Документи, удостоверяващи осигуряването на персонал за управление на движението на возилата по Раздел III, т. 10 от настоящата процедура:

- 11.1. длъжностно разписание;
- 11.2. длъжностна характеристика и изисквания за длъжността;
- 11.3. сключени договори за наемане на персонал;
- 11.4. свидетелство за квалификация и правоспособност на лицата.

12. Документ за платена такса (съгласно Тарифа № 5 за таксите, които се събират в системата на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (Одобрена с ПМС № 302 от 21.12.2001 г., обн., ДВ, бр. 1 от 4.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., доп. ДВ, бр.60 от 7 Юли 2020 г.), Глава шеста *Такси за издаване на лицензии и други документи, събирани от Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“*).

Таксата се внася по IBAN: BG05 BNBG 9661 3100 1249 01 на Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“ при БНБ.

Всички документи се подават на български език в оригинал или могат да бъдат представени в копие, заверено с надпис „Вярно с оригинала“ и с поставен подпис на лицето, което представлява кандидата.

IV. РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕТО И ДОКУМЕНТИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ/ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЛИЦЕНЗИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЖП ПРЕВОЗИ НА ПЪТНИЦИ И/ИЛИ ТОВАРИ

Подаденото заявление за получаване/преразглеждане на лицензия и документите към него се разглеждат от комисия, назначена със заповед на изпълнителния директор на ИАЖА.

Членовете на комисията, , са задължени да не разгласяват информацията, станала им известна във връзка с представените документи от кандидата, за което всеки служител подписва декларация за конфиденциалност.

Комисията разглежда заявлението и документите, приложени към него, и в срок до един месец от получаването им информира заявителя, дали документацията е пълна, или изисква допълнителна информация. В случай, че бъдат констатирани непълноти или нередовности, на кандидата се определя срок от 10 работни дни за отстраняването им или за предоставяне на допълнителна информация, съгласно чл. 37, ал. 10 от ЗЖТ.

Когато кандидатът не спази определения срок или не отстрани констатираните непълноти или нередовности, съгласно чл. 7, ал. 3, т. 2 от Наредба №42, лицензия не се издава и разглеждането на подаденото заявление и приложените документи към него се прекратява.

След предоставяне на доклад от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“ министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията се произнася с мотивирано решение по заявлението в най-кратък срок, но не повече от 3 месеца от датата на представяне на цялата документация и на съответната информация, включително на допълнително изисканата по чл. 37, ал. 10 от ЗЖТ. Решението се съобщава на лицето, кандидатстващо за лицензия.

1. ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗИЯ

Лицензия се издава на кандидат, който е изпълнил условията на чл. 38 от ЗЖТ и е:

- с добра репутация;

- финансово стабилен;
- професионално компетентен;
- има финансова възможност и декларира готовност да застрахова гражданската си отговорност спрямо пътниците, багажите, товарите, пощата и трети лица в съответствие с действащото законодателство.

Кандидатът трябва да отговаря и на следните условия:

- да е търговец, установен в Република България, чийто предмет на дейност е извършването на железопътен превоз на пътници и/или товари във вътрешно и/или международно съобщение;
- да разполага с материална база, необходима за осъществяване на превозите; материалната база може да включва вагони, ремонтни съоръжения, съоръжения за подготовка на подвижния състав за влакова работа и други и служи за доказване на финансовата стабилност на превозвача;
- да има осигурена локомотивна тяга, която включва локомотив или мотрисен влак и персонал за управление на движението им.

На лицензиране подлежи и лице, което осигурява само локомотивна тяга.

След издаване на лицензия, превозвачът представя в ИАЖА документ за сключена застраховка за гражданската си отговорност спрямо пътниците, багажите, товарите, пощата и трети лица, в съответствие с чл. 65 от ЗЖТ, или че е предприел еквивалентни мерки за финансово обезпечаване на размера на задължението си за застраховка. **В срок до 7 работни дни** от представяне на документа, изпълнителният директор на ИАЖА издава документ за финансово обезпечаване на гражданската отговорност по образец, който е неразделна част от лицензията. Подробни *Указания към лицензираните железопътни превозвачи относно изпълнение на задълженията им по чл. 65 от Закона за железопътния транспорт* са налични на сайта на ИАЖА на следния линк:

<http://www.iaja.bg/IAJI/wwwFWRAEA.nsf/subcontents.htm?ReadForm&cat=17C0E000C2FCBB76C2257A8700447CE3&subcat=7959EE8FE6F7AB4AC2257A8A0023CD2F>.

В срок до 6 месеца от издаване на лицензията, превозвачът следва да:

- сключи договор за достъп и използване на железопътната инфраструктура;
- започне своята дейност, съгласно чл. 41, ал. 1 от ЗЖТ.

2. ОТКАЗ ЗА ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗИЯ:

Лицензия не се издава когато:

2.1. кандидатът за лицензия не отговаря на изискванията на ЗЖТ и на Наредба №42, включително когато в предмета му на дейност не е вписан железопътен превоз на пътници и/или товари или осигуряване само на локомотивна тяга.

2.2. не са спазени изискванията на чл. 38 от ЗЖТ, не са предоставени необходимите документи, определени в Наредба №42, или при неотстраняване на нередовностите в срока по чл. 37, ал. 10 от ЗЖТ.

2.3. кандидатът за лицензия, член на органите му на управление или служител, назначен да ръководи превозната дейност, са:

- осъждани за умишлени престъпления от общ характер;

- лишавани от право да извършват превозна дейност на пътници и товари;
- са били изпълнителни или контролни органи или неограничено отговорни съдружници в дружество, когато то е прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;
- осъждани за банкрут;
- наказвани многократно за нарушения на трудовото, социалното, митническото право или законодателството в областта на безопасните и здравословни условия на труд;
- наказвани с имуществена санкция по чл. 128, ал. 1 от ЗЖТ;
- осъждани за престъпления във връзка със задължения, произтичащи от колективни трудови договори;

2.4. кандидатът за лицензия дължи значителни суми по просрочени плащания на данъци или на вноски за социални осигуровки, в резултат на дейността на предприятието, или системно просрочва тези плащания.

3. СПИРАНЕ ДЕЙСТВИЕТО НА ИЗДАДЕНА ЛИЦЕНЗИЯ

Когато се установи, че железопътният превозвач не изпълнява или не е в състояние да изпълнява изискванията на чл. 38 от ЗЖТ, Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“ изготвя мотивирано предложение до министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за спиране действието на лицензията за срок до 6 месеца или за отнемане на лицензията.

Когато се установи, че превозвачът не отговаря на изискванията за финансова стабилност, но докаже, че е предприел мерки за възстановяване на финансовата си стабилност, министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощеното от него длъжностно лице спира действието на лицензията и може да издаде временна лицензия със срок на валидност до 6 месеца, при условие че железопътният превозвач притежава валиден единен сертификат за безопасност или сертификат за безопасност, издаден до 16 юни 2019 г.

4. ОТНЕМАНЕ НА ЛИЦЕНЗИЯТА

Лицензията се отнема и правата, произтичащи от нея, се прекратяват:

4.1. по решение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията , когато:

- са констатирани нарушения на разпоредбите на закона, свързани с безопасността на движението и сигурността на превозите, или лицензията е издадена въз основа на неистински документи или на документи с невярно съдържание;
- лицето престане да отговаря на условията по чл. 38, ал. 1 и 2;
- е започнала процедура по несъстоятелност, когато лицензиращият орган има убедителни доказателства, че не съществуват реалистични перспективи за задоволително финансово реструктуриране в рамките на приет от него срок, или притежателят на лицензията е обявен в несъстоятелност;
- не е сключен договор за застраховане отговорността на превозвача спрямо пътниците, багажите, товарите, пощата и третите лица;
- в 6-месечен срок от издаването на лицензията не бъде сключен договор за достъп и използване на инфраструктурата;

- в 6-месечен срок от издаването на лицензията или в срока по чл. 41, ал. 2 превозвачът не започне дейността си или в течение на 6 месеца е преустановил дейността си;
- в случаите по чл. 37, ал. 10 от ЗЖТ нередовностите или непълнотите не бъдат отстранени в срок;
- в случаите по чл. 42, ал. 1 от ЗЖТ или при спиране действието на лицензията по чл. 42, ал. 2 от ЗЖТ нарушенията не бъдат отстранени в определения срок;

4.2 по молба на притежателя на лицензията;

4.3. с прекратяване на дейността на притежателя на лицензията.

При отнемане на лицензията в случаите по чл. 42, ал. 3, т. 1 от ЗЖТ се прекратява действието на договора за достъп и използване на инфраструктурата преди изтичането на срока, за който е сключен, което се счита за прекратяване по вина на превозвача.

Договорът за достъп и използване на инфраструктурата се прекратява от датата на отнемане на лицензията.

Отказът да се издаде лицензия, спирането действието на лицензия и отнемането ѝ подлежат на обжалване пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

V. СРОК НА ВАЛИДНОСТ НА ЛИЦЕНЗИЯТА. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЛИЦЕНЗИЯ

Лицензията е безсрочна, като **на всеки 5 години се преразглеждат условията** за издаването ѝ.

Лицензията се преразглежда и в случаите на **преобразуване на железопътния превозвач**, като лицензиращият орган преразглежда лицензията за установяване спазването на изискванията по чл. 38 от ЗЖТ. До приключване на преразглеждането, правоприменикът на железопътния превозвач може да продължи дейността си, при условие че притежава валиден единен сертификат за безопасност или сертификат за безопасност, издаден до 16.06.2019 г.

В случаите на преобразуване на железопътния превозвач или изтичане на 5 години от датата на издаване на лицензията, железопътния превозвач следва да подаде заявление по реда на чл. 5 от Наредба №42 на електронен или на хартиен носител до ИАЖА, както и да приложи съответните документи за преразглеждане на лицензията, в съответствие с описаните в **Раздел III** от настоящата процедура.

Когато превозвачът планира значително да промени или да разшири дейността си в рамките на предоставената му лицензия, той уведомява за това ИАЖА с оглед преразглеждане на лицензията.

Преразглеждането на лицензията се състои в проверка на изпълнението на изискванията по чл. 38 от ЗЖТ и на условията за издаването на лицензията. При преразглеждане на лицензията се спазват сроковете и етапите, описани в **Раздел III** и **Раздел IV** от настоящата процедура.

В случай че при преразглеждането на лицензията бъде установено, че **превозвачът отговаря на изискванията**, министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощеното от него лице прави **отбелязване върху лицензията за извършеното преразглеждане**.

В случай че при преразглеждането на лицензията бъде установено, че **превозвачът не отговаря на изискванията**, министърът на транспорта, информационните технологии и

съобщенията или упълномощеното от него лице дават писмени предписания и срок за отстраняване на нередностите или отнемат лицензията.

До приключване на преразглеждането лицензията запазва своето действие.

VI. ИЗДАВАНЕ НА ИЗМЕНЕНА ЛИЦЕНЗИЯ

При промяна на вписаните в лицензията обстоятелства железопътният превозвач уведомява Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“ в срок до 7 дни от настъпването на обстоятелствата. ИАЖА извършва проверка на променените обстоятелства и в срок до един месец от уведомяването изготвя мотивирано предложение до лицензиращия орган по чл. 37, ал. 1 от ЗЖТ за издаване на **изменена лицензия**.

VII. ВРЕМЕННА ЛИЦЕНЗИЯ

Когато се установи, че превозвачът не отговаря на изискванията за финансова стабилност, но докаже, че е предприел мерки за възстановяване на финансовата си стабилност, министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията или упълномощеното от него длъжностно лице спира действието на лицензията и може да издаде **временна лицензия** със срок на валидност до 6 месеца, при условие че железопътният превозвач притежава валиден единен сертификат за безопасност или сертификат за безопасност, издаден до 16 юни 2019 г.

VIII. ЖЕЛЕЗОПЪТНИ ПРЕВОЗВАЧИ, ЛИЦЕНЗИРАНИ ИЗВЪН БЪЛГАРИЯ

1. Железопътен превозвач, притежаващ лиценз за извършване на железопътни превози, издаден в държава членка на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство, може да осъществява железопътни превози на територията на Република България.

2. Превозвачи, лицензирани от чужди железопътни администрации извън описаните в т. 1, могат да извършват железопътни превози по железопътната инфраструктура, ако това е уговорено в международните договори, по които Република България е страна.

3. Чужди превозвачи извън случаите по т. 1 и 2 могат да извършват железопътни превози по железопътната инфраструктура, ако това е уговорено в международните договори, по които Р България е страна.

В случаите по т. 1 - 3 превозвачите имат право на достъп до железопътната инфраструктура при условията на действащото в Р България законодателство.

За осъществяване на железопътни превози на територията на Р България чуждестранните превозвачи също прилагат еквивалентен документ за финансово обезпечаване на гражданската си отговорност. В случаите когато наличният размер на гражданската отговорност на превозвача е недостатъчен, изпълнителният директор на ИАЖА изисква от превозвача да представи документ за допълнително финансово обезпечаване.

Железопътните превозвачи спазват националното законодателство на Република България при извършване на железопътни превози на и през територията ѝ.

IX. НАДЗОР

ИА „Железопътна администрация“ упражнява надзор за изпълнение на изискванията, при които е издадена лицензията, по време на срока на нейната валидност. Притежателят на лицензия за извършване на железопътни превози на пътници и/или товари е длъжен да предоставя достъп на упълномощени длъжностни лица от ИАЖА за извършване на планови или извънредни проверки за установяване спазването на ЗЖТ и изискванията на

Наредба №42.

За нередности или нарушения на чл. 38 от ЗЖТ, констатирани при извършването на планови и извънредни проверки, служителите на ИАЖА издават предписания съгласно чл. 117, ал. 2, т. 14, с които определят срок за отстраняването им.

Когато се установи, че железопътният превозвач не изпълнява или не е в състояние да изпълнява изискванията на чл. 38 от ЗЖТ, Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“ изготвя мотивирано предложение до лицензиращия орган по чл. 37, ал. 1 от ЗЖТ за спиране действието на лицензията за срок до 6 месеца или за отнемане на лицензията

Приложение: Образец на заявление